

Haalbaarheidstoets 2024

Stichting Pensioenfonds Forbo

Mei 2024

Disclaimer

WTW heeft dit materiaal opgesteld voor **Stichting Pensioenfonds Forbo** ("u") om u te helpen bij het nemen van beslissingen met betrekking tot uw beleggingsstrategie. Dit materiaal wordt verstrekt onder de voorwaarden van onze overeenkomst met u.

Dit materiaal is gebaseerd op informatie waarover WTW beschikt op de datum van dit materiaal of een andere genoemde datum, en ontwikkelingen die zich na deze datum hebben voorgedaan zijn niet in dit materiaal verwerkt. Bij het opstellen van dit materiaal hebben we gebruikgemaakt van door derden aan ons verstrekte gegevens. Hoewel redelijke zorg is besteed aan het controleren van de betrouwbaarheid van deze gegevens, staan we niet in voor de nauwkeurigheid of volledigheid ervan, en WTW en haar gelieerde ondernemingen en hun respectieve bestuurders, leidinggevend en werknemers aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor fouten, omissies of verkeerde voorstellingen van zaken door derden in de gegevens.

Dit materiaal kan informatie en gegevens bevatten welke beschikbaar worden gesteld door derde partijen, zoals (maar niet beperkt tot): Bloomberg L.P.; CRSP; MSCI; FactSet; FTSE; FTSE NAREIT; FTSE RAFI; Hedge Fund Research Inc.; ICE Benchmark Administration (LIBOR); JP Morgan; Markit Group Limited; Russell en Standard & Poor's Financial Services LLC (elk een "derde partij"). Details van de disclaimers van en/of relevante informatie over deze derde partijen is te vinden via de volgende link:

<https://cms.willistowerswatson.com/en-GB/Notices/index-vendor-disclaimers>.

Dit materiaal wordt u uitsluitend verstrekt voor uw eigen gebruik en voor de vermelde doeleinden. Het materiaal mag niet aan enige andere partij worden verstrekt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van WTW, behoudens voor zover dit wettelijk is vereist. Bij gebreke van onze uitdrukkelijke andersluidende instemming, aanvaarden WTW en haar gelieerde ondernemingen en hun respectieve bestuurders, leidinggevend en werknemers geen enkele verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor enig gevolg dat voortvloeit uit het gebruik van of vertrouwen op dit materiaal, of de door ons in dit materiaal geuite opvattingen, door derden.

Agenda

Managementsamenvatting

- Samenvatting en conclusie

Haalbaarheidstoets

- Toelichting haalbaarheidstoets
- Uitgangspunten op hoofdlijnen
- Resultaten haalbaarheidstoets 2023 en 2024
- Wijzigingen t.o.v. haalbaarheidstoets 2023
- Resultaten haalbaarheidstoets 2024
- Resultaten haalbaarheidstoets 2023
- Benchmark 2023

Contact

Bijlagen

- Waarom de haalbaarheidstoets?
- Waarom de aanvangshaalbaarheidstoets?
- DNB uniforme set Q1 2024
- Historische prijsinflatie
- Uitgangspunten pensioenfonds

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

Samenvatting en conclusies

	Risicohouding (lange termijn)	2023	2024	
Toetsing – verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Resultaat	Voldaan?
<u>Vanuit feitelijke financiële positie</u>				
Mediaan	80%	87,8%	80,3%	Ja
Slechtweerscenario		69,1%	56,8%	
Relatieve afwijking t.o.v. mediaan	35%	21,2%	29,3%	Ja

- De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2024 **voldoen** aan de door het pensioenfonds vastgestelde ondergrens en maximale relatieve afwijking
 - Het verwachte pensioenresultaat is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 80%
 - De relatieve afwijking ten opzichte van de mediaan is lager dan de vastgestelde maximale relatieve afwijking van 35%

Haalbaarheidstoets

Haalbaarheidstoets

Toelichting haalbaarheidstoets (1/2)

Berekeningswijze

- Jaarlijks dient de haalbaarheidstoets uitgevoerd te worden
- De resultaten worden getoetst aan
 - De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat; en
 - De maximale relatieve afwijking van pensioenresultaat in het slechtweerscenario
- De ondergrens en de maximale relatieve afwijking heeft u in 2015 bepaald
 - Dit is vastgelegd middels de (lange termijn) risicohouding van uw pensioenfonds
- Het ijkpunt voor deze haalbaarheidstoets is 1 januari 2015 (wettelijk verplicht)

Haalbaarheidstoets

Toelichting haalbaarheidstoets (2/2)

- De toetsdatum is 1 januari 2024 (te hanteren dekkingsgraad eind 2023)
- Het pensioenresultaat wordt per scenario en per geboortjaar berekend
 - Daarbij worden de uitkeringen per geboortjaar gesommeerd en gedeeld door de som van de (op basis van volledig verwachte prijsinflatie) geïndexeerde uitkeringen
 - Zie de bijlage voor de historische prijsinflatie

Haalbaarheidstoets

Uitgangspunten op hoofdlijnen

Financiële positie ultimo 2023

- Feitelijke dekkinggraad: 111,5%
- Beleidsdekkinggraad: 115,2%
- Vereiste dekkinggraad: 116,7%

Financiering

- Het fonds ontvangt een doorsneepremie ter hoogte van 23% van de salarissom
- De feitelijke premie wordt getoetst aan de gedempte kostendeekkende premie op basis van verwacht fondsrendement
- Indien de premie ontoereikend is of niet aan de premiedekkinggraad wordt voldaan, zal opbouwkorting plaatsvinden

Toeslagbeleid

- Maatstaf actieven: prijs
- Maatstaf niet-actieven: prijs
- Toeslagstaffel: conform toekomstbestendige indexatie regels
- Mogelijkheid tot reparatie kortingen en inhaalindexatie tot 5 jaar terug

Beleggingsbeleid

- Huidige beleggingsmix
 - Matching: 50,0%
 - Return: 50,0%
- Na 'mapping': 55,1% risicovrije obligaties / 44,9% aandelen
- Rentebeleid: strategische renteafdekking 70% op marktwaarde

Haalbaarheidstoets

Resultaten haalbaarheidstoets 2023 en 2024

	Risicohouding (lange termijn)	2023	2024	
Toetsing – verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Resultaat	Voldaan?
<u>Vanuit feitelijke financiële positie</u>				
Mediaan	80%	87,8%	80,3%	Ja
Slechtweerscenario		69,1%	56,8%	
Relatieve afwijking t.o.v. mediaan	35%	21,2%	29,3%	Ja

- De uitkomsten van de haalbaarheidstoets 2024 voldoen aan de door het pensioenfonds vastgestelde ondergrens en maximale relatieve afwijking
 - Het verwachte pensioenresultaat is hoger dan de vastgestelde ondergrens van 80%
 - De relatieve afwijking ten opzichte van de mediaan is lager dan de vastgestelde maximale relatieve afwijking van 35%

Haalbaarheidstoets

Wijzigingen t.o.v. haalbaarheidstoets 2023

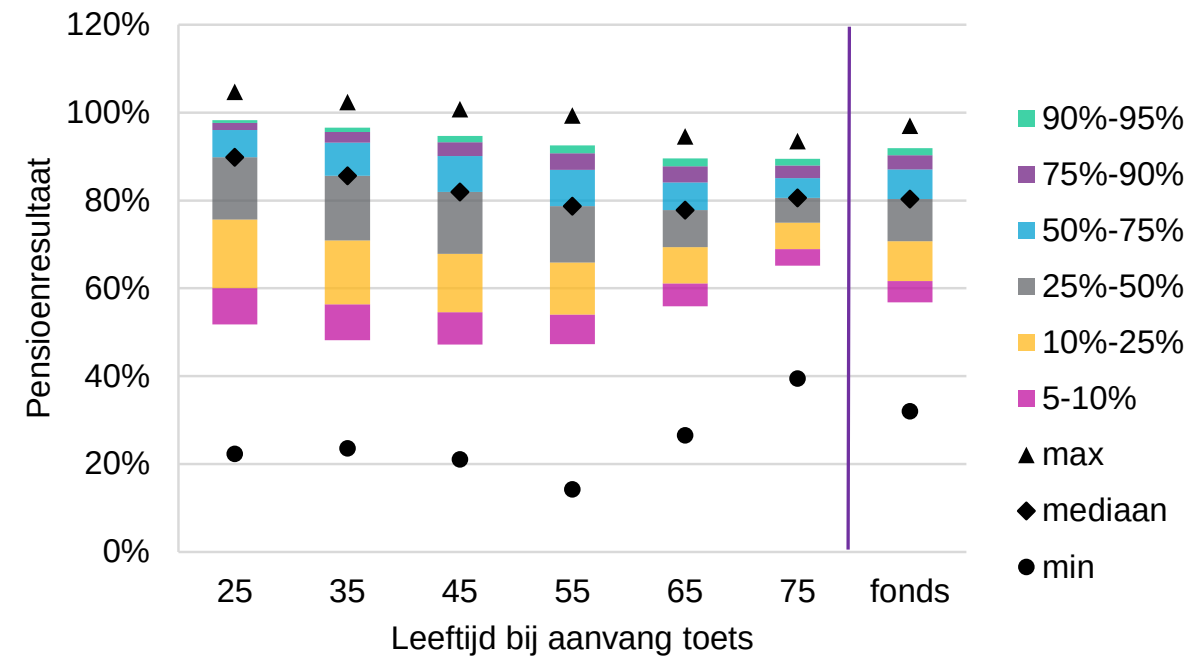
	Omschrijving wijziging	Impact op mediaan
Financiële positie	Toepassing van een vergelijkbare startdekkingsgraad per 1 januari 2024 ter hoogte van 111,5% ten opzichte van 111,2% per 1 januari 2023 ¹ .	Nihil
DNB scenarioet ¹	De startrente en renteontwikkeling in de scenarioet per Q1 2024 wijken af van die van Q1 2023. De startrente in de nieuwe set is lager en daalt in de eerste jaren fors, maar op termijn stijgt de rente. De nieuwe set kent per saldo een stijging van de rente over 60 jaar, waar dit vorig jaar een daling betrof. Daarnaast zijn de verwachte rendementen lager dan vorig jaar en is de volatiliteit in de set aanzienlijk hoger.	Negatief Relatieve afwijking: Negatief
Verleende toeslag	De werkelijk verleende toeslag per 1 januari 2024 (3,5%) wijkt af van de veronderstelling (3,0%).	Positief
Beleggingsmix	Toepassing van de strategische beleggingsmix per 1 januari 2024 leidt 'na mapping' tot de volgende portefeuille: 55,1% risicovrije obligaties / 44,9% aandelen. Dit is ietwat negatiever dan de portefeuille 'na mapping' van vorig jaar: 53,9% risicovrije obligaties / 46,1% aandelen.	Licht negatief
Beleid	De renteafdekking is verhoogd van 57% naar 70%. Hiermee wordt wat minder geprofiteerd van de rentestijging in de set. Echter, vorig jaar daalde de rente juist, waarbij een lagere renteafdekking juist minder bescherming bood. Per saldo is het effect van deze aanpassing daarmee nihil.	Nihil

1. De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd op basis van de pensioenfondsbalans en de onderliggende gegevens die ten grondslag liggen aan de staten, bedoeld in [artikel 147 van de Pensioenwet](#) dan wel [artikel 142 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling](#), over het aan de rapportagedatum voorafgaande boekjaar. Concreet betekent dit de dekkingsgraad ultimo jaareinde en de daarbij geldende UFR-systematiek.

2. Voor meer details omtrent de verschillen tussen de scenarioets 2023 en 2024 verwijzen wij u naar de separate bijlage "HBT set 2023 versus 2024.pdf"

Haalbaarheidstoets

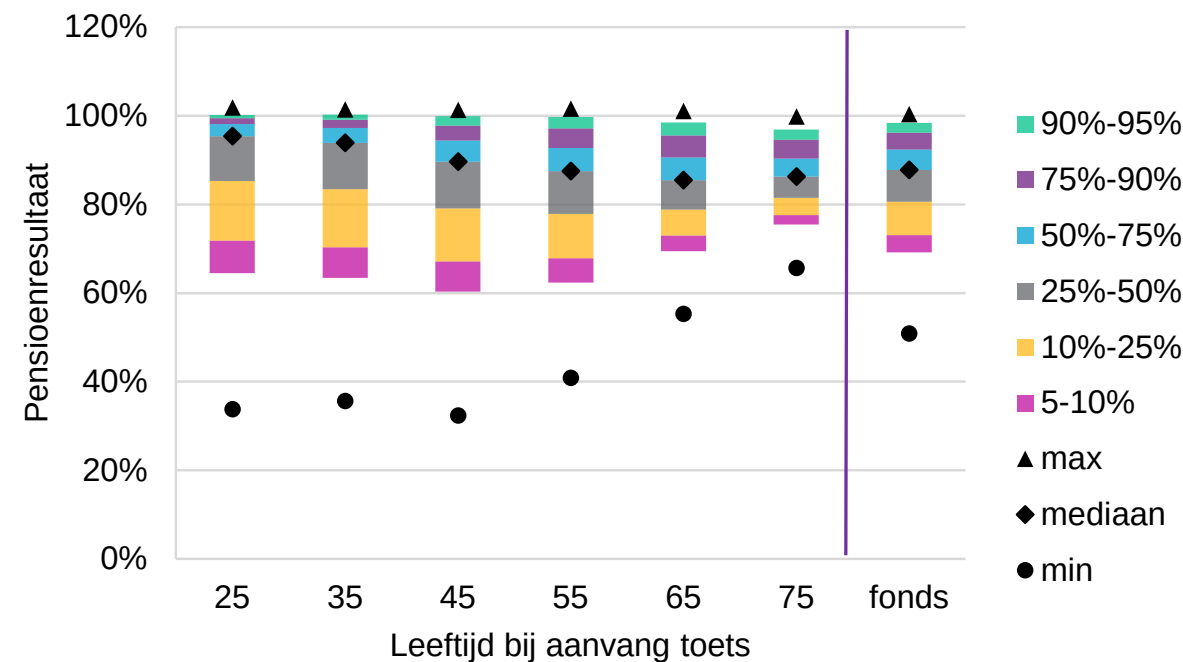
Resultaten haalbaarheidstoets 2024

Leeftijd	25	35	45	55	65	75	Fonds
Mediaan	89,9%	85,6%	81,9%	78,7%	77,8%	80,6%	80,3%
Slechtweersscenario	51,8%	48,2%	47,2%	47,3%	55,9%	65,2%	56,8%
Relatieve afwijking							29,3%

Haalbaarheidstoets

Resultaten haalbaarheidstoets 2023

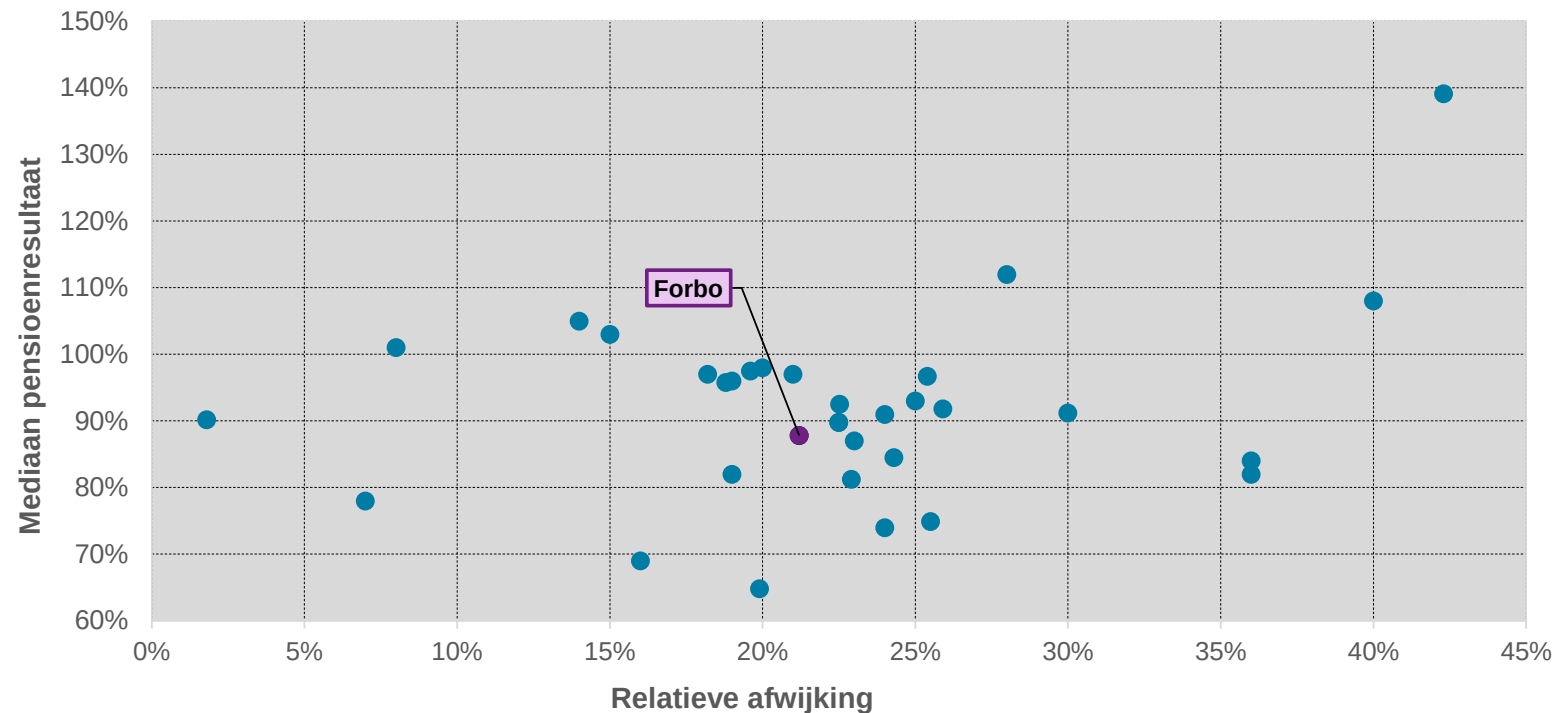

Leeftijd	25	35	45	55	65	75	Fonds
Mediaan	95,4%	93,9%	89,7%	87,5%	85,5%	86,3%	87,8%
Slechtweersscenario	64,5%	63,4%	60,3%	62,4%	69,4%	75,5%	69,1%
Relatieve afwijking							21,2%

Haalbaarheidstoets

Benchmark 2023

- De meerwaarde van de uniforme vormgeving van de haalbaarheidstoets is voornamelijk gelegen in de vergelijkbaarheid van de uitkomsten tussen pensioenfondsen
- Ten opzichte van andere pensioenfondsen was het verwachte pensioenresultaat en de relatieve afwijking in de haalbaarheidstoets 2023 voor het pensioenfonds relatief gemiddeld

Contact

Ondertekening

Ondertekend door

drs. R.T. Schilder AAG

Head of Pension Fund Consulting Netherlands

Contactinformatie

Rob.Schilder@wtwco.com

+31 6 5151 1364

WTW

Prof. E.M. Meijerslaan 5

1183 AV Amstelveen

Tel: +31 (0)88 543 3000

www.wtwco.nl

Bijlagen

Bijlage: Waarom de haalbaarheidstoets?

Informatieverstrekking

Beleggen in het belang van uw deelnemers

- Uw pensioenfonds belegt in het belang van uw deelnemers
- Daarbij zijn diverse aspecten van belang, zowel voor uw deelnemers als voor uzelf

Deelnemers

- Moeten worden geïnformeerd over het pensioen dat zij gemiddeld genomen mogen verwachten
- Moeten worden geïnformeerd over hoeveel pensioen zij mogen verwachten als het tegenzit

Bestuur

- Weet hoeveel risico de deelnemers willen en kunnen lopen
- Toetst of de pensioenverwachtingen haalbaar zijn

Bijlage: Waarom de aanvangshaalbaarheidstoets?

Wet- en regelgeving

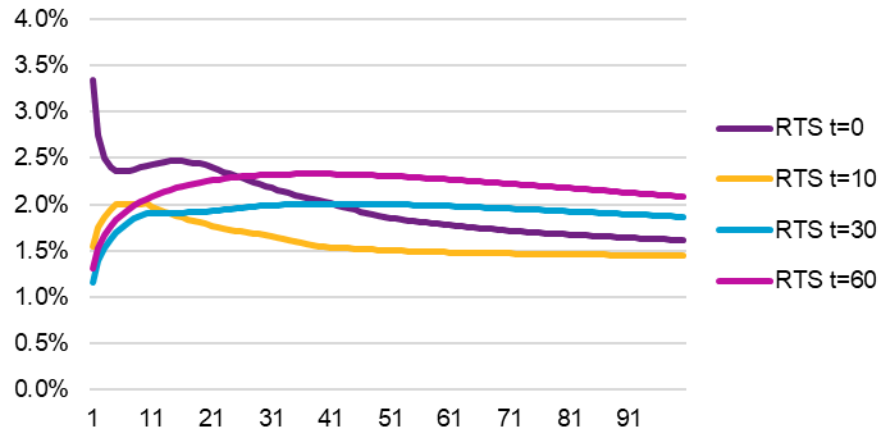
Waarom dient een haalbaarheidstoets uitgevoerd te worden?

- De door u (en sociale partners) gemaakte beleidskeuzes en vastgestelde risicohouding t.b.v. uw pensioenfonds leiden tot pensioentoezeggingen aan uw deelnemers
- De haalbaarheidstoets geeft inzicht of deze pensioentoezeggingen kunnen worden waargemaakt op de lange termijn (tot 60 jaar verder)
- Op grond van artikel 143 moet sinds 1 januari 2015 ieder pensioenfonds jaarlijks een haalbaarheidstoets uitvoeren om dit inzicht te verschaffen
 - Kwartaalstaat K702 dient, middels het Digitaal Loket Rapportages (DLR), voor 1 juli 2024 ingediend te worden bij DNB
- In deze (jaarlijkse) toets wordt het volgende getoetst
 - Verwacht pensioenresultaat
 - Relatieve afwijking van het verwachte pensioenresultaat bij een slechtweerscenario (gedefinieerd als het 5e percentiel) geëvalueerd

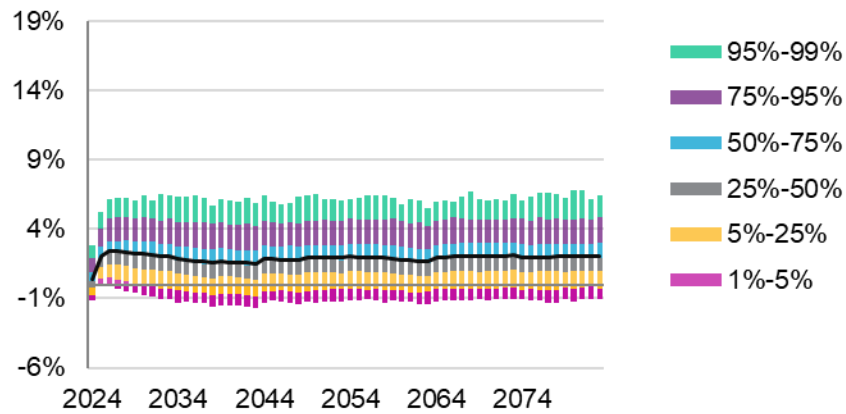
Bijlage: DNB uniforme scenarioset Q1 2024

60-jaars horizon

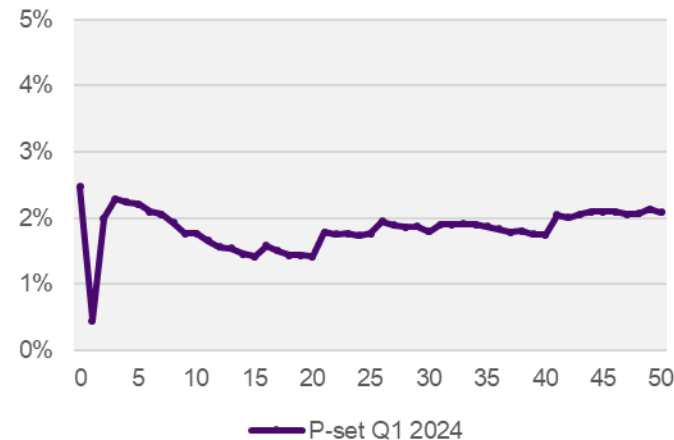
Verloop RTS uniforme set Q1 2024

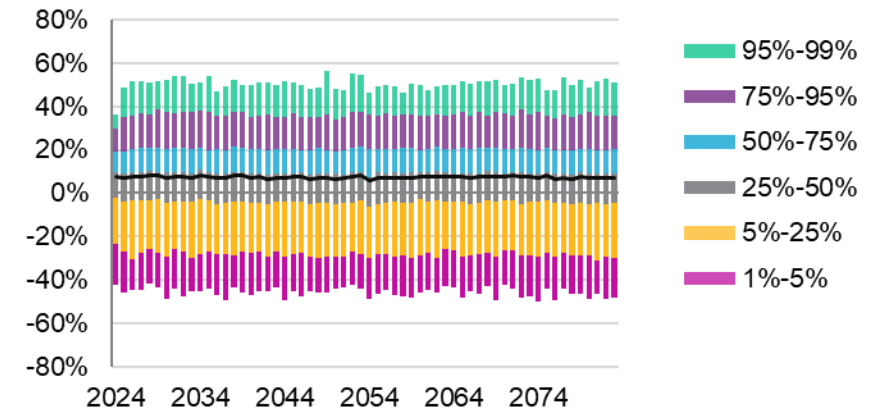
Spreiding 10-jaars rente

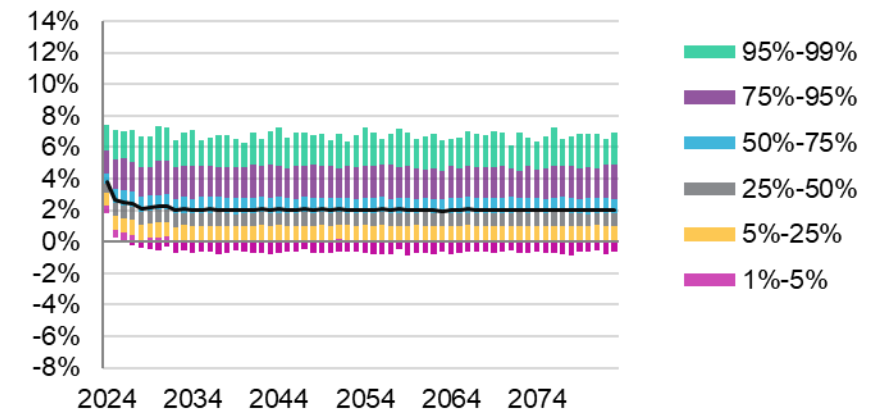
Ontwikkeling 15j spotrate (mediaan)

Spreiding rendement op aandelen

Spreiding prijsinflatie

Bijlage: historische prijsinflatie

Afgeleide CPI

Jaarlijkse prijsinflatie	
1 januari 2024	3,0%
1 januari 2023	11,8%
1 januari 2022	2,5%
1 januari 2021	1,2%
1 januari 2020	1,6%
1 januari 2019	1,4%
1 januari 2018	1,4%
1 januari 2017	0,3%

- Dit betreffen de jaarmutaties van de afgeleide CPI (Consumer Price Index), welke wordt gepubliceerd door het CBS
 - De jaarmutaties van de CPI laat per jaar zien hoeveel de prijzen stijgen voor een gemiddeld huishouden
 - De afgeleide CPI laat het effect zien zonder het effect van veranderingen in belastingen en subsidies

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

Financiële positie ultimo 2023

Kerncijfers financiële positie	
Actuele dekkingsgraad	111,5%
Beleidsdekkingsgraad	115,2%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1%
Vereiste dekkingsgraad (strategisch)	116,7%*

* In de HBT berekening is de renteafdekking verhoogd naar 70% conform het beleggingsbeleid voor 2024. Het VEV is derhalve bijgesteld t.o.v. de VEV berekening van 117,8% gebruikmakend van een renteafdekking van 57% zoals in het jaarwerk opgenomen

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

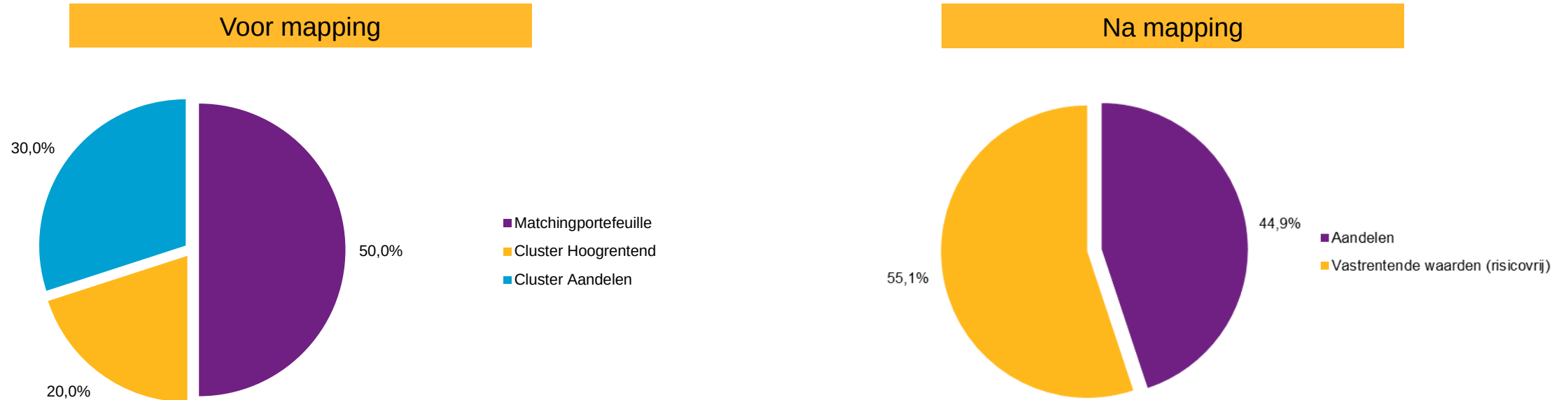
Pensioenregeling

Regeling per 1 januari 2024	
Pensioenregeling	Middelloodneregeling (CDC)
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Opbouw ouderdomspensioen	1,875% per jaar
Opbouw partnerpensioen	70% van het ouderdomspensioen
Franchise	€ 17.545 (niveau 2024)
Maximum pensioengevend salaris	€ 137.800 (niveau 2024)

- Opslag voor toekomstige uitvoeringskosten bedraagt 2,9%

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfondsen

Mapping beleggingsbeleid

- De linker grafiek toont de strategische beleggingsmix per 1 januari 2024 (gebaseerd op de ABTN 2024)
- De rechter grafiek toont de beleggingsmix na mapping. Dat wil zeggen, de strategische beleggingsmix wordt herverdeeld (op basis van voorgeschreven regels) naar vastrentende waarden (risicovrij) en aandelen. Dit is het uitgangspunt voor het beleggingsrendement in de haalbaarheidstoets

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

Premiebeleid

- Het pensioenfonds ontvangt op grond van het recente akkoord tussen sociale partners een premie van 23,0% van de salarissom
- De gedempte kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd
 - Actuariële koopsommen (inclusief risicopremies) contant gemaakt tegen verwacht rendement
 - Opslag voor toekomstige excassokosten (2,9%)
 - Solvabiliteitsopslag: maximum (financiering indexatie, opslag VEV)
 - Opslag voor uitvoeringskosten: verwachte jaarlijkse uitvoeringskosten -/- vrijval excassokosten
- De feitelijke premie zal worden getoetst aan de gedempte kostendeekkende premie die wordt gebaseerd op het verwachte jaarlijkse fondsrendement
 - Indien de premiedekkingsgraad lager dan 90% dreigt te komen of de feitelijke premie lager is dan de gedempte kostendeekkende premie, dan vindt er opbouwkorting plaats
 - Positieve premiemarges komen ten goede aan de algemene middelen

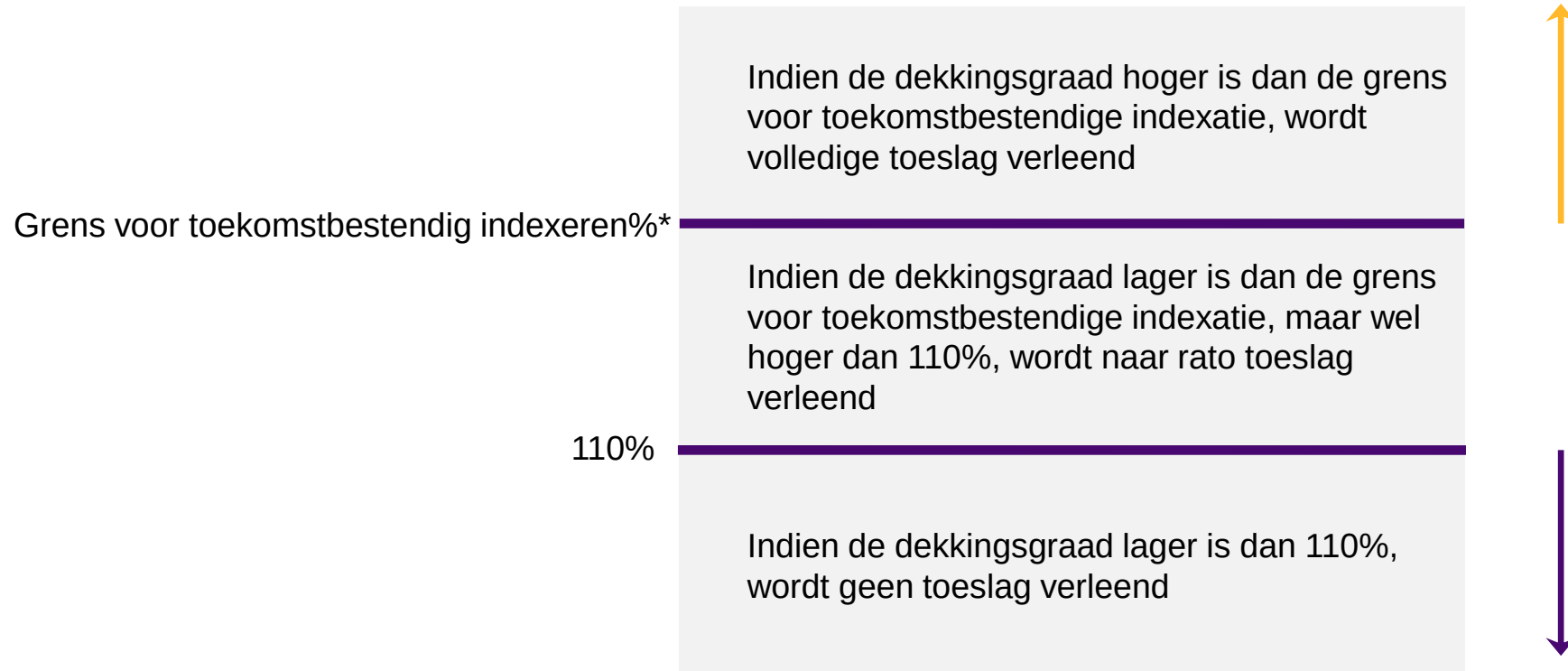
Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

Toeslagbeleid

- De indexatie voor de actieve en niet-actieve deelnemers kent een voorwaardelijk karakter
- Er is geen officiële maatstaf voor indexatie; elk jaar beslist het bestuur discretionair over de te verlenen indexatie. In de haalbaarheidstoets is hier op de volgende wijze mee omgegaan
 - Actieven ontvangen indexatie op basis van de prijsinflatie
 - Niet-actieven ontvangen indexatie op basis van de prijsinflatie
- Mate van toeslagverlening is bepaald op basis van een beleidsstaffel
 - De ondergrens voor toeslagverlening is 110%
 - De bovengrens is 110% + kosten indexatie
 - Kosten indexatie worden vastgesteld o.b.v. de verwachte toekomstige inflatie als schatter voor verwachte indexatie voor de toekomst. Deze wordt contant gemaakt tegen 5,2% (maximaal toegestane meetkundig aandelenrendement)
 - In de analyse is deze (boven)grens stochastisch meegenomen
- Indien de dekkingsgraad hoger is dan de indexatiebovengrens dan mag 20% van de ruimte boven de bovengrens worden aangewend voor inhaaltoeslag en reparatie rechtenkorting
 - Inhaal achterstanden en kortingen tot en met 5 jaar terug komen hiervoor in aanmerking

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

Toeslagbeleid – staffel

* 110% + kosten toekomstige toeslagen gebaseerd op verwachte inflatie

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

Herstelplanmethodiek

In de volgende twee situaties kan sprake zijn van korting van aanspraken

- Indien het fonds langer dan 5 jaar in dekkingstekort verkeert
 - In dit geval worden de aanspraken ineens dusdanig en onvoorwaardelijk gekort dat de feitelijke dekkingsgraad direct het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad bereikt
 - Deze kortingen worden niet uitgesmeerd in de toets
 - Er wordt in enig jaar niet meer dan 5% gekort. Indien de korting groter is dan 5%, dan zal deze gespreid worden over de resterende hersteltermijn (maximaal over 10 jaar)
- Indien het fonds niet kan herstellen binnen de voorgeschreven hersteltermijn
 - Indien het fonds in reservetekort verkeert en naar verwachting niet binnen 10 jaar kan herstellen tot de vereiste dekkingsgraad
 - In dit geval wordt een korting ter grootte van 1/10e van het verschil tussen de vereiste dekkingsgraad en de na 10 jaar verwachte beleidsdekkingsgraad doorgevoerd

Bijlage: Uitgangspunten Pensioenfonds

Demografische Uitgangspunten

Ontwikkeling van het bestand geschiedt op basis van de middelloonregeling.
De prognose van de verplichtingen is gebaseerd op basis van het deelnemersbestand ultimo 2023)

Overlevingskansen

Prognosetafel AG2022 met fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het WTW Ervaringssterftemodel 2022)

Carrière

Leeftijd	Carrière
20 – 25	3,0%
26 – 30	3,0%
31 – 35	2,0%
36 – 40	2,0%
41 – 45	1,5%
46 – 50	0,5%
51 – 55	0,5%
56 – 60	0,0%
61 – 67	0,0%

Ontslagkansen

Leeftijd	Ontslagkans
21 – 25	15,0%
26 – 30	11,0%
31 – 35	5,0%
36 – 45	4,0%
46 – 55	2,0%
56 – 66	1,0%

Invalideringskansen

Leeftijd	Kans
25	0,08%
30	0,11%
35	0,15%
40	0,19%
45	0,24%
50	0,30%
55	0,38%
60	0,48%
65	0,48%